

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbansor Järnväg

PM
2024-04-08
Version 5.0

Ärende/Dok. id.
2023-0299

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Planlägningsbeskrivning, Roslagsbanan till city

1 Projekt Roslagsbanan till city

Planering av en förlängning av Roslagsbanan i tunnel från station Universitetet till T-centralen pågår. En förlängning är en förutsättning för att Roslagsbanan ska utgöra en framtida kapacitetsstark och tillförlitlig del av kollektivtrafikförsörjningen mellan centrala Stockholm och nordostsektorn.

2 Syfte med planlägningsbeskrivningen

Planlägningsbeskrivningens syfte är att redogöra för hur utbyggnaden hanteras i planeringsprocessen samt när möjlighet finns att påverka arbetet med planering och beslut som ska fattas. Dokumentet uppdateras löpande allteftersom projektet framskrider.

3 Bakgrund/tidigare utredningsarbete

3.1 Sverigeförhandlingen

Sverigeförhandlingen initierades av regeringen 2014. Syftet var att skapa förutsättningar för att bygga höghastighetsjärnväg i Sverige samt att åstadkomma förbättrad kollektivtrafik och utökat bostadsbyggande i storstäderna.

I april 2017 slöts ett avtal mellan Sverigeförhandlingens parter om att genomföra fyra utbyggnadsobjekt i kollektivtrafiksystemet i Stockholms län:

Region Stockholm
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Leveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon: 08-123 316 00
Fax: 08-123 316 06
registrator.tf@regionstockholm.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.regionstockholm.se

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbanor Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

- Tunnelbanan Älvsjö – Fridhemsplan
- Spårväg Syd
- Roslagsbanan till city
- Hagalunds station (genomförandet beslutades bli en del av utbyggnaden av tunnelbana Odenplan – Arenastaden)

Parter i avtalet om Roslagsbanan till city är staten via Sverigeförhandlingen, Region Stockholm samt Vallentuna, Österåker, Täby och Stockholms kommuner. Beslut i landstingsfullmäktige fattades sommaren 2017. Under 2017 fattades formella beslut i kommunerna och under våren 2018 av regeringen.

3.2 Tidigt utredningsarbete

Under 2014 genomförde regionen, i samarbete med Trafikverket och nordostkommunerna, "Åtgärdsvals- och idéstudie av regional kapacitetsstark kollektivtrafik till Nordostsektorn i Stockholms län" (2014). Åtgärdsvalsstudien var en fortsättning på tidigare studier "Roslagspilen" (2008), "Systemsyn i RUFs" (2010) och "Stockholm Nordosts vision" (2012). Syftet med åtgärdsvalsstudien var att studera åtgärder för en kapacitetsstark kollektivtrafik till nordostsektorn som bidrar till ökad regional tillgänglighet och utveckling av en tät och flerkärnig region. I åtgärdsvalsstudien studerades olika utbyggnadsalternativ för tunnelbanan och Roslagsbanan.

Alternativen där Roslagsbanan förlängdes till city beräknades medföra lägre investeringskostnader och högre måluppfyllelse än tunnelbanealternativen med bland annat större tillskott av kapacitet och en större samhällsekonomisk nytta.

Åtgärdsvalsstudiens resultat och slutsatser studerades sedan vidare inom ramen för Sverigeförhandlingens arbete. Utredningsarbetet låg till grund för att det inom ramen för Sverigeförhandlingen kom att avtalas om en förlängning av Roslagsbanan till city.

3.3 Lokaliseringsutredning

En lokaliseringsutredning genomförs i inledningen av planläggningsprocessen och ska utgöra ett beslutsunderlag för val av lokalisering av projektets sträckning.

En lokaliseringsutredning för Roslagsbanan till city, som fördjupat tidigare utredningar samt analyserat ytterligare möjliga alternativ, utfördes under

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbanor Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

2022–2023. Alternativ och föreslagna lösningar vägdes mot projektets ändamål.

Syftet med lokaliseringsutredningen är att hitta en lokalisering för tunnelsträckningen som bidrar till att ändamålen med järnvägen uppnås med minsta intrång och olägenhet och utan oskälig kostnad.

Ändamålen med Roslagsbanan till city är att öka tillgängligheten mellan nordostsektorn och centrala Stockholm samt mellan nordostsektorn och regionala kärnor, bidra till att skapa ett tillförlitligt och kapacitetsstarkt kollektivtrafiksystem, ett socialt och miljömässigt hållbart transportsystem samt bidra till stadsutveckling med ett ökat bostadsbyggande.

Samrådssynpunkterna från lokaliseringsutredningen har sammanställts i samrådsredogörelser. En rapport med en förordad lokaliserad sträcka utifrån lokaliseringsutredningen togs fram i mars 2023 som grund för fortsatt arbete.

Det förordade lokaliseringsalternativet innebär en sträckning från station Universitetet via Odenplan till T-Centralen. Alternativet övergår från befintlig sträckning ovan jord till ny tunnel via ett tråg i höjd med Albano vilket medför en tunnel som är cirka 3,5 kilometer lång. Utredningsalternativet innebär nya stationer vid Odenplan och T-Centralen samt att Stockholms östra läggs ned. Alternativ till tunnelsträckningar har under lokaliseringsutredningen varit föremål för samråd med allmänheten, berörda intressenter, fastighetsägare med flera.

3.4 Fördjupningsarbete

Efter lokaliseringsskedet, under 2023, har ett fördjupningsarbete utförts, där undersökningar och utredningar av föreslagna spårlinjer inom lokaliseringsutredningens geografiska korridor genomförts.

De fördjupade utredningarna visar att det inom beslutad korridor inte går att genomföra en spårlinjedragning för sträckan mellan Universitetet och Odenplan. Sträckan mellan Odenplan och T-centralen bedöms som genomförbar.

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbans Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

4 Planläggningsprocess

Roslagsbanan till city planeras utifrån planläggningsprocessen för järnväg. Lagen om byggande av järnväg är styrande under planläggningen. Härutöver finns även andra viktiga lagar att ta hänsyn till under processen, som miljöbalken och plan- och bygglagen. Under planläggningsprocessen utreds var och hur förlängningen av Roslagsbanan till city ska byggas. Processen ger också ett bra beslutsunderlag, garanterar samordning med andra aktörers planering samt ger goda möjligheter till insyn och påverkan för dem som berörs. Planläggningsprocessen ska leda fram till en järnvägsplan som i detalj beskriver var anläggningen ska lokaliseras och hur den ska utformas. Järnvägsplanen ska även redogöra för de temporära markanspråk som behövs under byggtiden. Inledningsvis i planläggningsprocessen utreds flera olika alternativa lokaliseringar. När valet av lokalisering är gjort inriktas planläggningsprocessen på utredningar kring detaljutformning av det valda alternativet och framtagande av planförslag samt miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Samråd är en central del i planeringsprocessen och pågår i flera steg och på olika sätt fram till dess att järnvägsplanen ställs ut för granskning.

4.1 Kompletterande lokaliseringsutredning

En kompletterande lokaliseringsutredning för att utreda tunnelpåslag och spårinjer utanför lokaliseringens geografiska korridor på delsträckan mellan Universitetet och Odenplan utförs under 2024 med anledning av fördjupningsarbetets resultat. Den kompletterande lokaliseringsutredningen påbörjades i oktober 2023 och pågår till september 2024.

Syftet med den kompletterande lokaliseringsutredningen är att hitta en lokalisering för banans norra sträcka mellan Universitetet och Odenplan, som bidrar till att ändamålen med järnvägen uppnås med minsta intrång och olägenhet, samt utan oskälig kostnad.

4.2 Järnvägsplan tas fram

Den formella planläggningsprocessen med syfte att ta fram en järnvägsplan kommer att starta direkt efter att regionen har fattat beslut utifrån den kompletterande lokaliseringsutredningen. Processen med framtagandet av järnvägsplan ger tydlighet i genomförandet för sakägare och allmänhet. Den ger verktyg och spelregler som underlättar genomförandet. Den säkrar markåtkomst och ger en god helhetsbild av utbyggnaden.

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbansor Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Parallellt med processen för framtagna av en järnvägsplan kommer en översyn och nödvändiga förändringar av berörda detaljplaner att genomföras. Förändringarna krävs för att säkra att de järnvägsplaner som tas fram inte strider mot gällande planer. Processerna med järnvägsplan och detaljplaner kommer att ske parallellt så att granskning och samråd så långt möjligt kan hanteras samordnat.

4.3 Miljöprövning

Förlängningen av Roslagsbanan genom en tunnel till city kommer att påverka miljö och omgivning. Bortledning av grundvatten från tunnlar och schakt är en tillståndspliktig vattenverksamhet enligt miljöbalkens 11:e kapitel. Miljöfarlig verksamhet, som bullrande arbeten, kommer också att behöva tillståndsprövas och då enligt miljöbalkens 9:e kapitel. Andra åtgärder kan kräva såväl tillstånd som anmälningsplikt och dispenser enligt miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) kommer att behöva tas fram under miljöprövningsprocessen. Den beskriver projektets miljöpåverkan under såväl byggtiden som driftskedet och kommer att visa vilken typ av skyddsåtgärder som kommer/kan genomföras för att begränsa omgivningspåverkan.

Länsstyrelsen har efter samrådet 2022 (som även omfattade så kallat undersökningssamråd enligt miljöbalken) beslutat att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en specifik miljöbedömning ska genomföras. I miljöprövningsprocessen ska därmed en miljökonsekvensbeskrivning, samt övriga handlingar som ska ingå i en miljöprövning enligt miljöbalken, upprättas.

4.4 Samråd

Samråd är en central del i planeringsprocessen. Syftet med samråd i planfrågor är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Information om projektet delges och åsikter och perspektiv tas emot från berörda parter, inklusive allmänheten. Samrådsprocessen är viktig under hela planläggningen och pågår löpande, i olika former, ända fram till dess att järnvägsplanen ställs ut för granskning.

Samråd ska genomföras på ett sätt som gör det möjligt att förstå och påverka projektets förslag till lokalisering och utformning som tas fram. Samråd ska ske inom ramen för planeringsprocessen för framtagandet av järnvägsplan, inför införande av eventuella nya detaljplaner samt inför tillståndsansökan enligt

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbanor Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

miljöbalken. Samrådssynpunkter sammanställs efter varje större samrådstillfälle och kommenteras i en samrådsredogörelse.

Två allmänna samrådstillfällen har hållits under arbetet med lokaliseringsutredningen. Ett första genomfördes i början av 2021 och var av karaktären informationssamråd där syftet var att ge möjlighet till insyn i och bidra med kunskap till utredningsarbetet. Ett andra allmänt samråd genomfördes under försommaren 2022. Samrådsformen har varit digital och omfattade olika lokaliseringar för föreslagen sträcka mellan Universitetet till T-centralen.

Ett tredje samrådstillfälle hålls under april 2024 för den kompletterande lokaliseringen för den norra sträckan mellan Universitetet och Odenplan. Även detta samråd genomförs digitalt.

Som ett led i samrådet hålls också kontinuerliga samrådsmöten med berörda intressenter och myndigheter.

Under det fortsatta arbetet med järnvägsplan och tillståndsansökan kommer fler samrådsaktiviteter att hållas. Två allmänna samrådstillfällen för järnvägsplan och miljöprovning planeras under 2024 till 2026.

4.5 Process för granskning av järnvägsplan

Arbetet med förslag till järnvägsplan kan fullföljas när planförslaget är klart och miljökonsekvensbeskrivningen är godkänd av Länsstyrelsen. Då kan granskning av planen ske och synpunkter lämnas på det färdiga planförslaget. Länsstyrelsen ska tillstyrka järnvägsplanen innan regionen överlämnar den till Trafikverket för fastställelse. När planen vunnit laga kraft och andra nödvändiga tillstånd som miljödom och detaljplaner erhållits kan utbyggnaden påbörjas.

Trafikförvaltningen
Roslagsbanan till city
Investeringsprojekt
Portfölj Lokalbansor Järnväg

PM
2024-04-08
Version

Ärende/Dok. id.

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

